

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2,40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 302.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare ștr
90 filerl.
Manuscripte nu să inapo-
fază.

Seminariu românesc la Oradea.

Arad, 22 Februarie.

Cazul celor șasesprezece teologi din Oradea, pe lângă valurile de revoltă generală a tuturor Românilor împotriva stăpânirii noastre, a ridicat la suprafață și o chestiune de o capitală importanță: chestiunea întemeierii unui seminar românesc al diecezei de Oradea.

E caracteristic pentru noi Români, că numai atunci ne gândim la problemele noastre interne, când dușmanii noștri, prin atacurile lor, pun degetul pe propria noastră rană, pe care noi nu am simțit-o.

Așa și acum. A trebuit să vină episcopul șovinist Lányi să arunce afară într'un mod nemaipomenit de brutal șasesprezece teologi de ai noștri, dintr'un seminar străin de noi prin cultură și tendințe, ca să putem pricepe necesitatea imperioasă a unui seminar românesc al diecezei de Oradea, în care să ne putem crește preoțimea noastră, nu numai în adevărat spirit bisericesc național, dar și într'o cultură românească dătătoare de viață.

Dar să tratăm chestiunea în întregime. Este adevărat că dieceza noastră de Oradea-mare are dreptul să-și susțină 32 de teologi în fiecare an, în trei seminarii romano-catolice din Ungaria, în Oradea-mare, Ungvár și Budapesta: — un drept garantat prin o contribuție a ei pe cât de veche pe atât de considerabilă la fondul religios al bisericii romano-catolice din Ungaria, contribuție care astăzi valorează aproape o jumătate milion de coroane — dar tot atât de adevărat este că cei 32 teologi ai diecezei, crescând în aceste seminarii, în spiritul dezastruos al acestor seminarii, numai pentru chemarea lor de adevărați slujitori ai altarului românesc nu se pot pregăti. O spunem aceasta pe lângă toată pilda strălucită a celor șasesprezece tineri.

Căci să ne dăm bine seama. Un seminar romano-catolic din Ungaria în care spiritul universal al bisericii catolice este schimbat cu intoleranța și șovinismul unguresc, nu poate să dea unui tânăr român decât cel mult un sentiment firesc de revoltă și altceva nimic. Dar noi nu ne putem mulțumi cu atât. Noi trebuie să cerem unui viitor preot român, nu numai chezașia sentimentelor lui naționale, dar și o cunoaștere temeinică a trecutului nostru în toate fazele lui, o orientare largă asupra prezentului, cari să-i dea posibilitatea unei făpturi în consecință. Iar dela un om care a părăsit un seminar romano-catolic, e adevărat, adânc revoltat de disprețul cu care a fost tratat acolo, dar tot atât de puțin orientat asupra vieții neamului lui, nu putem aștepta nimic în sensul acesta.

Dar nu numai atât. Un astfel de om, aruncat în vasta frământare a acestei vieți, chinuit de mizeria sătuleanului în care îi va fi dat să trăiască, foarte ușor își va stinge flacăra sentimentelor lui naționale, neavând cu ce să o hrănească mai departe, lipsindu-i focul puternic al culturii naționale.

Pilde, sub acest raport, avem destule. În primul rând dieceza de Oradea-mare, Bihorul, acest nenorocit cuib al Românilor inconștienți, acest pat cald al politicii maugriste dușmană neamului nostru, unde limba românească este o îngrozitoare poire după ungurește, unde Românilor, cu puține excepții, dacă le-ai acăța pinteni și i-ai îmbrăca în „atila” n'ai mai ști năvăli-t-au cu Arpad pe acolo sau nu. Să meargă cineva în Bihor, să simtă, chiar și numai câteva clipe, atmosfera „românească” de acolo și dacă nu va fi „lovit de vânt” — cum s'ar zice bihorenește — atunci își va acoperi ochii, înlăcrimați de durere și rușine, să nu vadă priveliștea grozavă ce i-se desvelește. Nu exagerăm cătuși de puțin. Vorbim dintr'o lungă și tristă experiență.

Să ne închipuim acum în ce condiții am fi noi în acest Bihor, dacă preoțimea noastră gr. catolică ar fi fost crescută într'un seminar românesc și nu ar fi fost silită să treacă prin reforta corumpătoare a tuturor Lányilor?...

Incontestabil că întemeierea unui seminar românesc al diecezei de Oradea este o supremă datorie națională, cu atât mai mult cu cât și mijloacele necesare ne stau într'ajutor, am putea zice, din belșug.

Sunt două izvoare din cari am putea să scoatem capitalul trebuitor: *fondul religios din care se susțin astăzi cei 32 de teologi și averea diecezei de Oradea.*

Neapărat, fondul religios, despre care spuneam că pentru noi ar cădea în valoare de aproape o jumătate milion de coroane, este un izvor prea puțin sigur. Ca să-l putem folosi fără primejdie, ar trebui să cerem separarea lui de cel romano-catolic, ceea ce este o imposibilitate, cunoscând foarte bine mentalitatea guvernelor ungurești. Iar folosirea lui în felul cum pomenea un distins „Român ortodox din Biharia” în coloanele ziarului nostru, susținând adecă bursele lui și pentru seminarul românesc, încă ne-ar fi cu neputință, deoarece în chipul acesta am da și pe mai departe prilej bisericii catolice, eventual guvernului unguresc, să se amestece în diriguire seminarului, necondiționat, spre paguba spiritului național în care trebuie să trăiască orice instituție a noastră.

Dar, în sfârșit, decât un dar dănaic mai bine nimic. Decât un fond care după

drept este al nostru, iar de fapt este al altora, decât o avere care constituie pentru noi numai un balast, mai bine ne lipsim, mai bine o aruncăm în gura lacomă a acelor cari tind să ne sugrume cu ea. Aceasta o putem face cu atât mai ușor, cu cât dieceza de Oradea este în stare să susțină ori când, nu unul, dar două seminarii.

Nu suntem în stare în clipa aceasta să precizăm, dar după cele mai exacte informații ce avem, venitul episcopiei de Oradea-mare *trece în fiecare an peste frumoasa sumă de patru sute de mii coroane.*

Nu ne vine în minte acum să întrebăm: ce se face cu atâta putere de ban, când noi nu vedem nimic pe urma ei? Constatăm numai că episcopia de Oradea încează în fiecare an o sumă enormă ca aceasta și din ea e în stare să susțină un seminar. Episcopia de Oradea, oricât de multe cheltuieli ar avea, pe cari, mărturisim, cu cea mai mare bunăvoință nu le putem trece peste o sumă care să înghită... posibilitatea întemeierii și susținerii unui seminar, totuși e datoră să aducă chiar și sacrificii mari, fiind vorba de o chestiune atât de importantă pentru neamul nostru. Chiar și în cazul când s'ar tăia anumite cheltuieli de prisos, episcopia noastră trebuie să-și aducă aminte că necesitatea unui seminar se impune într'un mod atât de imperios, încât ea nu poate fi imblânzită cu nici un fel de scuze cari aduc întârziere.

Nici nu ne îndoiim că episcopia noastră, în frunte cu P. S. Sa Dr. *Demetriu Radu*, mai ales pe urma cazului celor șasesprezece teologi, acum în ceasul al unsprezecelea, în cea mai scurtă vreme, se va ocupa serios și va întemeia acest seminar.

Pentru completarea chestiunii ar trebui să mai stabilim și locul unde ar fi să se zidească seminarul. S'a pomenit *Beiușul* ca un centru mai românesc și totodată centru al moșilor episcopiești. Când ne gândim însă că o prea mare descentralizare nu poate să contribuie la intensitatea forțelor noastre, cel puțin în vremea de astăzi, și când ne imaginăm influința ce poate să o aibă asupra unor clerici apropierea de episcopul și șefii lor bisericești, atunci mai bucuros am pleda pentru Oradea-mare.

Dar, în urmă, este indiferent unde se ridică seminarul, pe noi în primul rând ne interesează ridicarea lui, care nu credem că va întârzia, cerută fiind cu insistență de întreaga opinie publică.

Nu credem să existe astăzi român care să nu fie convins că la Oradea *trebuie* să se întemeieze un seminar și nu credem să

ceace au justificat în mod neîndoios acuza, că s'a căutat un pretext pentru a goni în mod sălbatic clericii români din seminar?

9. Este d. ministru dispus să ordone o strânică anchetă în această afacere?

10. Este d. ministru dispus să ia măsurile cuvenite în privința reprimirii clericilor români eliminați și deschiderea unei cercetări reglementare împotriva lor?

Dl Pop și-a dezvoltat interpelația întrerupt mereu și cu patimă din partea deputaților maghiari. A făcut pe larg istoricul incidentului, așa cum cetitorii noștri îl cunosc și a dovedit că clericii români au drepturi vechi de a studia în seminarele romano-catolice. Fondurile religioase în acest scop au fost create încă pe timpul unirii și augmentate și pe seama episcopului nostru gr.-catolic de Maria Teresia și Iosif II. iar mai târziu, în 1857 când episcopii catolici au vărsat 3 milioane la aceste fonduri, s'a delimitat un număr de 30 de burse pe seama provinciei mitropolitane românești. 14 din aceste burse se dau clericilor români dela Oradea-mare.

Ne ocupăm și la loc de frunte cu această interpelație.

Convenția secretă austro-română.

Textul convenției.

O iadiscreție diplomatică sau mistificare?

Cartea Neagră (Livre Noir) este titlul unei lucrări care și propune publicarea tuturor convențiilor secrete dintre Austro-Ungaria deoparte și România, Bulgaria, Grecia și Muntenegru de altă parte.

Autorul lucrării se ascunde sub pseudonimul „Herzog von St. Sava” și o dedică „Contelui de Aehrenthal” în semn de admirație profundă și amicitie respectuoasă.

În fruntea primei fascicule a lucrării a apărut „*Convenția secretă austro-română*” datată Ischl 14 August 1880. O reproducem textual în traducere românească rămânând să revenim asupra ei:

Majestatea sa Imperială și Regală-Apostolică a Austro-Ungariei și A. S. R. Prințul României, având în vedere interesele reciproce ale Curților și statelor lor, precum și importanțele schimbări care s'au produs în situație dela anul 1878; fiind de asemenea dornice să perpetueze pacea și prietenia care, din ferice, există între cele două națiuni cărora Ele le sunt suveranii, iar, pe de altă parte, fiind hotărâte ca pe viitor nici un diferend să nu aducă între Ele și statele lor, ostilități sau să întrerupă bunele lor, relațiuni de prietenie; — s'au pus de acord, precum și guvernele lor respective, asupra clauzelor următoare, anume:

Articolul 1.

Austro-Ungaria și România conștiente de rolul pe care trebuie să-l joace în rezolvarea eventuală a problemei chestiunii Orientului, încheie, prin acest tratat, o alianță politică și militară.

Articolul 2.

Guvernul Alteței Sale Regale Prințul României nu va îngădui pe teritoriul său nici un fel de umeltiri politice, religioase sau economice, cari ar fi îndreptate contra Austro-Ungariei, precum și contra suveranului și guvernului sale.

De asemenea, Alteța Sa Regală și guvernul său român vor întrebuița de acum înainte toată puterea autorității lor pentru a interzice și, prin urmare, pentru a șterge din țară preponderența ruso-slavă, înlocuind liturghia și alfabetul cirilic,

prin liturghia și alfabetul latin, adoptând calendarul gregorian în locul celui de stil vechiu, opunând stavile libertății de navigațiune a vapoarelor rusești pe Dunăre; construind fortificații menite să servească, la nevoie, contra Rusiei și împiedicând prin toate mijloacele relațiunile de vecinătate și contactul tradițional slavo-român. În acest sens, căile ferate române trebuie să fie cât se poate mai puțin legate cu cele ale Serbiei, Bulgariei și Rusiei.

Majestatea Sa Imperială și Regală-Apostolică a Austro-Ungariei va da tot sprijinul său Alteței Sale Regale Prințul Carol al României în cazul când primejdiile ar amenința tronul său și viața sa. Garantându-i inviolabilitatea coroanei sale și prezervarea dinastiei sale, guvernul austro-ungar acceptă de mai înainte a recunoaște Alteței Sale Prințul Carol al României titlul de rege în momentul când i-se va părea de cuviință să și-l atribue și va face toate demersurile necesare pe lângă celelalte Puteri pentru ca acest titlu să îi fie recunoscut.

Articolul 3.

Dacă „noile idei”, cari aduc atingere drepturilor monarhice și legitimității instituțiilor sancționate de veacuri și înăscute coroanelor, ar pătrunde eventual, prin agitații de liberi cugetători, socialiști, comuniști și anarhiști, iridentști și chiar radicali din stânga sau liberali excentrici, în România, guvernul Alteței Sale Regale va întrebuița toată activitatea sa pentru a opri și înăbuși progresul lor. Clerul latinizat, aristocrația de sânge și a spadei și mării proprietari, vor ține, paralel cu cei ai imperiului austriac frânele puterii.

În acest scop, guvernul Majestății Sale Imperiale și Regale Apostolice va da tot concursul său Alteței Sale Regale Prințului României, ajutându-l ca să și îmbunătățească armata și flota cu înarmările lor, precum și fortificațiile sale și poliția sa.

Articolul 4.

E hotărât între înaltele părți contractante că România nu va intra, fără să consulte pe aliata sa Austro-Ungaria, în angajamente distincte cu vre-o altă Putere și, în special, nu va lega relațiuni serioase, politice, asemenea relațiuni putând să aducă vătămare obiectelor stipulate în această convenție.

Dacă vro-odată România s'ar vedea în posibilitatea de a și mări teritoriul în paguba posesiunilor sârbe, bulgare și ruse, Austro-Ungaria va uza de toată influența sa de putere pentru a și ajuta aliata până la desăvârșita realizare a revendicărilor sale.

Articolul 5.

România renunță de acum înainte la politica sa națională și de a nutri tendințe iredentiste către Transilvania, Bucovina și Banat.

Austro-Ungaria e gata să susție propaganda română în Basarabia și Macedonia, precum și să înlesnească opera de romanizare în Dobrogea.

Articolul 6.

Dacă România e târîtă într'un război, pentru apărarea drepturilor sale teritoriale sau intereselor sale speciale, contra Rusiei, contra Bulgariei sau contra ori cărui alt stat, Austro-Ungaria va veni imediat în ajutorul aliatai sale, va face războiul în comun cu dânsa și va face pacea în acord mutual cu dânsa.

La rîndul său, România se angajează ea, în caz de război al Austro-Ungariei cu Rusia și Serbia sau Turcia, să pue la dispoziția Majestății Sale Imperiale și Regale-Apostolice toată armata și flota sa, precum și tot teritoriul său și fortificațiile și lucrurile sale strategice ale Dumării și mării Negre.

Articolul 7.

Dacă, în timpul cât această convenție între înaltele părți contractante e în vigoare, Austro-Ungaria ar reuși să pue sub heghemonia și suzeranitate a augustei case de Habsburg statele și națiunile din peninsula Balcanică, regatul României se va bucura, în această nouă constelație de state, de favoarea componentului celui mai privilegiat și celui mai larg autonom. Majestatea Sa Imperială și Regală-Apostolică a Austro-Ungariei va mai adăuga de bună voie, în acest caz, la posesiunile actuale ale coroanei Alteței Sale Regale Prințul Carol al României și a moștenitorilor săi legitimi și greco-catolici a Casei de

Hohenzollern-Sigmaringen, o parte a Banatului, Transilvania și Bucovina și, eventual, Basarabia și îi va salvarda integral și pe veci, lui și descendenților săi, toate prerogativele și drepturile de suverani.

Alteța Sa Regală Prințul României se angajează să deschidă larg porțile regatului său industriei și comerțului austro-ungar și să continue a propaga, pe viitor ca și în prezent, catolicismul și germanismul.

Articolul 8.

Prezentul acord va căpăta efect imediat după data semnăturii sale și va rămâne în vigoare timp de patruzeci de ani, începând dela această dată. El va înceta să existe după douăzeci și patru de luni de înștiințare prealabilă, în acest scop, dată în scris de una din înaltele părți contractante. Dar dacă, atunci când data fixată pentru expirarea lui va sosi, una sau alta din aliata este în război, alianța va continua eo facto până ce se va încheia pacea.

Drept care, Noi am hotărît și hotărîm că acest acord are putere de lege între cele două țări.

Făcut în duplicat la Ischl astăzi 14 August, 1880.

(Semnat): Franz Josef

(Semnat): Carol.

Subsemnații, autorizați după toate formele legale de suveranii lor, au semnat de asemenea acest tratat și au pus sigiliile lor.

(Contra semnat): Baron de Haymerle.

Ministrul de externe al Majestății Sale Imperiale și Regale-Apostolice a Austro-Ungariei.

(Contra semnat): Boerescu.

Ministrul de externe al Alteței Sale Regale Prințul României.

În lături cu regulamentul...

— Situația politică. —

Arad, 22 Februarie.

În ședința de mâine, Vineri, se va intra în discuția reformelor militare, după ce președintele Návay a declarat că va îngădui numai la doi deputați să ia cuvântul înainte de ordinea de zi. Ziua aceasta va servi deci cel dintâi pretext pentru justhiști de-a sonda intențiunile președintelui.

Justhiștii se vor prezenta la ședința de mâine pregătiți pentru orice eventualități. Și vor lua toate măsurile de precauțiune mai ales după ce și contele Tisza a făcut declarații războinice.

În clubul guvernamental contele Tisza a fost întrebat de deputații guvernamentali ce părere are despre situație în urma dezarmării kossuthiștilor.

— Pentru mine este indiferent dacă avem de-a face cu o opoziție de 40 de deputați, sau de 120... Lucrul principal e să se pună capăt obstrucției tehnice.

— Și crezi că lucrul acesta se poate face în cadrele regulamentului intern? I'a întrebat deputatul Kállay Tamás.

— Regulamentul n'are importanță! a răspuns contele Tisza. De data aceasta vom da regulamentul în lături...

Dispozițiile aceste războinice ale guvernamentaliilor nu dovedesc, deci, nici decum că dezarmarea kossuthiștilor însemnează pentru ei un câștig care va trage în cumpănă. Obstrucția tehnică din trecut a fost susținută aproape exclusiv de membri partidului justhist și de deputații

independenți în afară de partide. Abia doi-trei dintre deputații kossuthiști au sprijinit obstrucția justhiștă prin iscăliturile lor. Noua hotărâre a șefilor kossuthiști sancționează numai o stare de lucruri existentă.

Intorsătura aceasta a șefilor este însă viu discutată și în clubul partidului. La adresa contelui Apponyi au răsunat cuvinte de dojană aspră. Mai categoric și-au exprimat nemulțumirile deputații Barabás, Kelemen Samu și Nadányi Gyula, cari probabil vor sprijini obstrucția. Și dela organizațiile din provincie vin proteste împotriva dezarmării nemotivate.

Pacea cu justhiștii nu însemnează, deci, sfârșitul obstrucției tehnice și la înfrângerea ei guvernul întâmpină și acum aceleași greutăți pe cari le întâmpinase înainte de pacea cu kossuthiștii.

Conferența comună.

Șefii partidelor opoziționiste se vor întruni, la conferență comună, numai mâine, Vineri, după amiază, după ce azi parte dintre ei asistă în Viena, la înmormântarea ministrului comun de externe contele Aehrenthal.

Se poate însă întâmpla ca în ședința de mâine a Camerei să se iviască între justhiști și guvernamentali un conflict mai grav, care îi va îndepărta pe kossuthiști de ceilalți opoziționiști, — făcând de prisos și orice conferență comună.

Vine absolutismul?

Dr. Heinrich Friedjung, cunoscutul publicist și profesor din Viena publică în „Vossische Zeitung” din Berlin un articol în care se ocupă cu situația politică din Ungaria. Intre altele spune că anumite cercuri din Viena sunt nemulțumite cu guvernul ungar că n'a procedat mai energetic față de obstrucție și a primit să aducă la cunoștința Coroanei dorințele opoziției în chestiunile militare. Friedjung îi acuză și pe justhiști că sub masca ideilor democratice vreau să câștige masele pe seama ideii de stat național maghiar. Cercurile vieneze vor ști să împiedece acest lucru dând conducerea viitoarelor alegeri apropiate nu lui Héderváry, nici lui Tisza sau Lukács, ci unui politician care vrea introducerea unui vot universal egal și secret, ferit de orice lozincă națională.

Dacă aceasta nu va reuși, încheie Friedjung, va urma absolutismul...

Cum va fi reforma electorală?

Tratatul urmate între guvern și opoziție au avut darul de a-l sili pe contele Khuen-Héderváry să facă declarații mai amănunțite cu privire la reforma electorală.

În Camera deputaților ministrul-președinte a declarat că până la toamnă va prezenta Camerei proiectul de lege despre votul universal. În cercurile bine informate se zvonește acum că proiectul va fi prezentat Camerei încă în luna Maiu.

În ce privește principiile reformei electorale, în aceleași cercuri se știu următoarele: Vor primi drept de vot toți cetățenii trecuți de 24 de ani, cari știu serie și cetti. (Cu totul cam 2.400.000). La orașe votarea va fi secretă. Numărul mandatarilor se va spori cu 37, pe cari le vor primi orașele,

întărindu-se astfel maghiarimea. Și la noua arondare a cercurilor electorale se va ținea seama de interesele elementului unguresc.

Guvernul unguresc la înmormântarea lui Aehrenthal.

Ministrul-președinte, ministrul de agricultură și ministrul de culte au plecat azi la Viena, pentru a asista la înmormântarea contelui Aehrenthal. Camera ungară e reprezentată prin președintele Náray și o delegație de 30 deputați.

Din cauza aceasta Camera deputaților azi n'a ținut ședință.

Un studiu interesant și foarte folositor).

— Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și la educația populară de Dr. Onisifor Ghibu, Sibiu. 1911, 138 pag., (prețul neindicat). —

D. Onisifor Ghibu, un foarte bun cunoscător al problemelor învățământului primar în Transilvania, poate cel mai bun, cu o largă pregătire specială în domeniul științei pedagogice, arată prin acest temeinic și extins studiu a fi un om de bine, cu vederi superioare, și un om însuflețit de un mare ideal: regenerarea și ridicarea neamului românesc. Dovada aceasta ne-a dat-o d. Ghibu și în alte broșuri ale sale, despre care a fost vorba în revista aceasta, dar din nici una din lucrările sale de până acum nu l-am putut cunoaște atât de bine pe căldurosul și însuflețitul Ghibu ca dintr'aceasta, care tratează poate cea mai de însemnătate chestiune pentru Românii transilvăneni, chestiunea școlară, așa cum e aceasta în zilele de azi, sub împrejurările nemaipomenit de vitrege, create de legea din 1907 a ministrului de culte Apponyi.

Un lucru trebuie spus însă, dela început: d. Ghibu ne arată în studiul său, mai ales, lipsurile și scăderile cari provin din vina Românilor însuși, analizând și criticând, nepărtinitor, dar și aspru, întreaga stare a școlilor din Transilvania. Și din punctul acesta de vedere cartea domnului Ghibu prezintă o notă nouă, dovedindu-l a fi un eugetător cu vederi sănătoase și un bun îndrumător al unei vremi nouă. — În treacăt aș aminti că se vede o înrădire sufletească, în felul de a vedea lucrurile, între d. Ghibu și scriitorii din jurul „Tribunei”: o critică severă față de ai noștri, când păcătuiesc; o solidă cultură românească; simțul realității, așa cum e ea astăzi, și ruperea firului poveștilor cu „marii noștri străbuni”.

Studiul dlui Ghibu e împărțit în trei capitole mari, cu o introducere și o încheiere.

Capitolul I cuprinde: Starea școlilor; capitolul II: situația învățătorilor noștri, iar capitolul III, cel mai interesant și mai cu avânt scris dintre toate, cuprinde activitatea extrașcolară și educația populară.

Mă voiu sili să fiu scurt, ținând samă de cadrele care mi-le impune o dare de seamă, căci de o recenzie, în înțelesul strict al acestui cuvânt, nu poate fi vorba, necunoscând subsemnatul, mai deaproape, materia despre care tratează d. Ghibu în cartea sa, iar, pe de altă parte, lipsurile fiind de tot puține și numai de o mică însemnătate, o critică amănunțită ar fi mai puțin îndreptățită. Aceasta ar putea-o face doar cunoscători foarte buni ai împrejurărilor de acolo, pe chestiuni de principii și în anumite materii, cum e, bună oară, activitatea extrașcolară, care a întimpinat unele critici și până acuma, relevate mai pe larg de însuși autorul, în cuprinsul acestui studiu, dela pg. 103—111.

D. Ghibu, în calitate sa de referent școlar în Consistoriul arhidiecezei gr.-or. române a Tran-

*) Reproducere din revista „Școala” din Cernăuți. (Nr. 1/1912).

silvaniei, a avut prilej să cunoască foarte bine școala și învățătorii ei, cu toate părțile bune și cu toate scăderile, așa cum e în vremea aceasta.

Întreaga arhidieceză gr.-or. română a Transilvaniei se extinde pe cele treisprezece comitate ale căror nume le transcriem aici, în felul cum sunt puse în cartea dlui Ghibu: Comitatul Hunedoarei; com. Sibiului; com. Făgărașului; com. Brașovului; com. Treiscaunelor; com. Târnavei-mari; com. Târnavei-mici; com. Murăș-Turda; com. Alba-inferioară; com. Turda-Arieș; com. Cojocna; com. Solnoc-Dobăca și Bistrița-Năsăud.

Fiecare comitat e împărțit apoi în mai multe tracte, cu tot atâtea protopopiate, iar școlile sunt supuse acestora din urmă, fiind ele școli confessionale. — Ca să lămuresc pe mulți din cettorii acestei reviste și ca să se evite confuziuni, vom spune, la acest loc, că d. Ghibu în studiul său are în vedere numai școlile românești confessionale, de vreme ce cele de stat și cele comunale sunt boicotate și rău văzute din pricina maghiarizării ce o urmăresc.

În comitatul Hunedoarei sunt, după recensământul din 1910 vreo 250.000 de credincioși ort. rom., iar pentru acești credincioși se află numai abia la 100 de învățători. Un învățător ajunge, deci, cam la 2.500 de suflete! Comitatul întreg are 420 de sate, dintre care 378 de sate sunt cu credincioși de ai noștri. Nu mai puțin de decât 218 sate dintre aceste 420, în total, n'au școală, iar dintre 42.020 de copii în vârstă de școală, n'o cercetează 22.570.

Aceste sunt cifre vrednice de obrazul bărbatilor de stat unguri! De maghiarizare, cu forța, le arde lor, iar nu de cultura popoarelor.

Mai departe nu pot arăta care e starea școlilor din fiecare comitat, cu date statistice, fiindcă nici d. Ghibu n'o face aceasta, și e păcat, pentru că în felul acesta am fi putut ști, dintr'un izvor vrednic de crezare, care e numărul copiilor de școală, al celor ce o cercetează și al celor ce n'o cercetează, câte școli confessionale și câți învățători sunt? S'ar fi putut poate arăta, cu acest prilej și cât de mulți români trăiesc în Transilvania, un lucru care numai foarte puțini îl știu, din pricina datelor statistice tendențioase fabricate de slujbași maghiari șovini. Apoi se putea socoti cât de mare e numărul analfabeților.

Dar să nădăjduim că d. Ghibu ne va da și mai mult decât datele aceste care le cerem, ne va da o școală nouă în Transilvania așezată pe principiul național al pedagogiei moderne, pentru a cărei desăvârșită izbândă va trebui să scrie multe studii, să cerceteze stăruiitor greșelile și să muncească cu focul care îl cere orice apostolat.

Dacă n'am aflat în cartea dlui Ghibu date statistice precise pentru fiecare comitat și apoi pentru întreaga arhidieceză privitoare la școală, am aflat, în schimb, multe amănunte, scoase din rapoartele protopopilor și ale comisiilor permanente, care ne pun școala din Transilvania în lumina ei adevărată. E trist și-i rușinos ceea ce aflăm în cartea dlui Ghibu: „Învățătorii își dau silință și la obiectele cu limba română, dar mai mult la limba maghiară, fiindcă se tem de inspectorul regesc școlar”.

Astfel cuvintează în raportul său protopopul din tractul Deveș. Și par'că numai în tractul Deveș o fi fiind așa? Nici la noi nu e altminteru, cu toate că jandarmii au alte lucruri în grija lor decât școala, cu toate că legea și stăpânirea îngăduie... Și n'ar fi așa nici acolo, în Transilvania, și nici aici, la noi, în Bucovina, dacă n'ar fi oameni de accia cu suflet îngust, cu gândul ticălos și lacom, și cu șira moale ca o nuia, firi de țigan.

Și mai departe, la p. 15, iată ce scrie d. Ghibu, vorbind despre starea școlii din tractul Avrighu: „În tractul Avrighului e rău. Un spirit nesănătos stăpânește de sus până jos. În țara lui Gheorghe Lazăr e multă jale și în mare parte nu din vina străinilor. În multe școli s'a desnaționalizat aproape întreg învățământul, atât ea fond cât și ea formă (limbă, manuale).”

Dr. Balázs Emil
Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, întru Palatul Merbl.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

De multe ori însă și învățătorii, cu cea mai mare bunăvoință, nu și pot împlini datorițele, din pricina condițiilor în care trăiesc. Astfel d. Ghibu, vorbind despre comitatul Treiscaunelor, scrie următoarele despre starea învățătorilor: „Cei mai mulți sunt cantori. Din cauza asta nu și pot vedea cum se cade de școală; de câte două ori pe săptămână se întâmplă de nu se țin prelegeri dimineața”. Dar și de partea materială a școlii, de multe ori și în multe locuri, se poartă numai o grijă foarte mică, sau, câte odată, nici una, încât lipsească și lucrurile cele mai de neapărată trebuință. Căci iată ce scrie comisiunea permanentă din tractul Reghinului, (com. Muraș-Turda), în raportul său ce l-a înaintat, cu toate celelalte comisii, arhidiecezei române gr.-or. a Transilvaniei: „In cele mai multe școli școlarii aduc câte o aștie sau găteji rupt din gardurile străine, apoi tot ei fac focul cam pe la 9 ore și pe când e cald afară e cald și în școală, toamă — pe când părăsese sala de învățământ”.

Aceste sunt stări de lucruri cari ar trebui să-i puie pe toți Românii transilvăneni, nu numai pe d. Ghibu și pe alții vre-o câțiva, pe grijă. In felul acesta nu cred că se va putea face educația unui popor care are trebuință în lupta sa cu celelalte neamuri de multă, de foarte multă cultură națională, și care, nici într'un caz, n-o poate primi din școlile de desnaționalizare ale Maghiarilor.

Căci, dacă nu se vor îngriji de școli și învățători, dacă se va face lucru de mântuială, va veni statul și va închide, în puterea legii lui Apponyi, școlile confesionale, deschizând în locul acestora școli de stat. Iar roadele vor fi cele cunoscute, roade de acele fumeste și otrăvitoare, cum putem citi și la p. 20 din acest studiu: „Învățătorii, mai cu seamă cei ce au ajutor dela stat, au pus mare pond pe limba maghiară, încât în unele comune copiii de școală pe oricare trecător îl salută în frumoasa limbă a statului”.

O scolare e și aceasta, că „elevii nu sunt învățați pretutindeni cu cărțile necesare”, p. 27, iar o alta, neiertată de pedagogia timpurilor mai nouă, e, că „pe educația fizică a elevilor se pune foarte puțin pond...”, p. 27.

(Sfârșitul va urma).

Bernard Shaw.

Zilele acestea s'a început la Paris reprezentarea unei piese de faimosul scriitor englez Bernard Shaw. Cu prilejul acesta, publicistul francez Augustin Hamon a consacrat autorului britanic, pe care îl cunoaște personal, un interesant articol pe care credem nimerit să-l traducem și pentru „Tribuna”. Este de remarcă că d. Hamon ține de patru ani de zile un curs la Sorbona, asupra lui Shaw.

S'au scris până astăzi volume întregi asupra lui Bernard Shaw și a teatrului său, în englezește, în nemțește și în curând va apărea și în franțuzește o parte din cursul liber dela Sorbona pe care îl consacram de vre-o patru ani încoace. Se vede din aceasta cât de greu este să se rezume într'un articol de ziar un om și o operă de această putere.

Irlandez din naștere, Bernard Shaw, are acum 55 de ani. De douăzeci de ani el scrie comedii, dar numai de vre-o opt ani este el jucat cu succes pe scena engleză și de nouă ani pe scenele nemțești și americane. Și o lucruri curios într'adevăr faptul că și-a început călătoria în Germania și America de Nord, căci acum el triumfează în lumea întreagă.

Bernard Shaw e înalt, slab, cu barba și părul cărunte; el seamănă perfect de bine cu Bernard Shaw de acum douăzeci de ani, pe când barba și părul îi erau roșcate. Cu toate acestea, el are acum aspectul mai puțin mefistofelic ca altă dată. Tră-

săturile feței sale s'au imblânzit cu timpul și bună-tatea-i reală, pe care caută s'o ascundă sub sarcasmul cuvintelor lui, apare fără de voia sa. Una din caracteristicile lui Bernard Shaw e că spune întotdeauna adevărul, ori care ar fi el. El îl spune verde, cu o oare-care brutalitate, dar învăluindu-l într'o formă așa de umoristică, așa de glumeață încât amărăciunea dispare și trebuie, în adevăr, să ai un caracter prost, pentru a te supăra pe dânsul.

Rar se întâmplă cu Bernard Shaw să facă la ce te aștepti dela el. Aceasta se poate constata cu lesnicime din cele douăzeci și una de piese pe cari le-a scris până astăzi, și al căror desnodământ nu este niciodată cel așteptat. De altminteri, Bernard Shaw care este un om de discuție și un mare orator, e foarte amuzant în discuțiile și controversiunile sale. El are, într'adevăr, specialitatea de a lua argumentele cari i-se opun, de a le primi ca exacte, apoi de a se baza pe dânsule pentru a demonstra că el are dreptate, iar nu interlocutorul său. Reies din această răsturnare a lucrurilor contrasturi foarte comice. El întrebunțează aceiaș procedeu în piesele sale; de aceea provoacă ele întotdeauna risul spectatorilor, chiar atunci când este vorba de lucruri serioase și profunde. Se știe că aceste comedii sunt toate un amestec intim de un comic așa de intens și savuros, adesea împins până la burlesc, cu o amară critică socială, o moralitate revoluționară, o filozofie a vieții și chiar o metafizică.

Pentru Bernard Shaw scena e o catedră, o tribună de unde biciuiește viciile sociale, și indică pe cale de consecință ce ar trebui să fie. Teatrul său comic, întocmai ca și acel al Grecilor și acela al lui Molière, este o predică, un discurs adresat direct spectatorilor prin vocea personajilor. Găsești în el mai multe cuvinte decât acțiune, iar personajele sale expun întotdeauna mobilele lor, motivele lor de acțiune. Și de aici, rezultă efecte comice discrete sau violente cari amuză atât de mult pe spectatori, încât ei revin să revadă aceeaș piesă de câte trei sau patru ani. Spectatorul revine pentru că de fiecare dată el se amuzează și mereu descoperă idei noi, cari îi scăpaseră. Aceasta este una din particularitățile teatrului shawian, și ea se prezintă pretutindeni la fel, în America și în Anglia, în Germania, Rusia sau Scandinavia.

Bernard Shaw nu are nici o pasiune: nici masa, nici femeile, nici onorurile, nici luxul nu-l atrag. El trăiește foarte confortabil — de vr'o opt ani piesele lui l'au îmbogățit; în tinerețe sa el a cunoscut chiar sărăcia — dar el a știut să se desbăreze în mare parte de piedecile pe cari bogăția le pune în preajma celui bogat. N'are nici o pasiune, am zis? De fapt am spus un neadevăr, căci Bernard Shaw are una, o pasiune mare: de a predică în public evanghelia shawiană, evanghelia de mâne, o evangheliă de acțiune, de libertate și de egalitate. Într'adevăr, Bernard Shaw e socialist. El e socialist de când era tânăr și de atunci nu s'a schimbat.

Acum câteva luni a venit să mă viziteze la Port-Blanc unde locuiesc, pe coasta aprigă a Mănecii, în pitoreasca noastră Bretanie, și acolo, printre alte conversațiuni pe cari le-am avut împreună, îi plăcea să vorbească mai cu seamă de egalitatea socială. Pentru dânsul, era este baza necesară a societății socialiste de mâne, a acestei ineluctabile societăți ce se pregătește în momentul de față. Bernard Shaw este socialist, și socialist militant celebru în Angliera. El și cu Keir Hardie sunt oamenii cari au avut cea mai mare influență asupra socialismului englez de douăzeci de ani încoace. El a fost sufletul Societății fabiene care a influențat atât de mult politica internă și externă a Marii-Britanii. Și dacă a părăsit acum un an locul său de membru din comitetul conducător al acestei societăți, a făcut-o spre a lăsa loc tinerilor, căci Bernard Shaw e un mare admirator al tinetei plină de viață și de acțiune. Ajunge să-i vezi piesele pentru a te convinge de aceasta.

Lui Bernard Shaw îi face o plăcere intensă far-sele pe cari le scrie, precum și glumele pe cari le rostogolește. In acele momente fizionomia sa exprimă o bucurie aproape copilărească, și cu un gest familiar își frecă mâinile una de alta și înaltă ușor din umeri.

Mimica aceasta, precum și felul umoristic cu care își prezintă ideile sale banale sau originale, triviale ori rare, au făcut ca el să fie conferențiarul cel mai gustat al Englierei.

Și chiar fără această mimică, savoarea paradoxelor, puterea comicului său sunt așa de mari încât, de se întâmplă să scrie vre-un articol de gazetă, tirajul ziarului în care și-l publică, se urcă considerabil. Și cu toată adâncimea ideilor pe cari le exprimă în piesele lui, publicul din popor dă navală să le vadă; o dovadă despre aceasta e faptul că de mai multe luni încoace, două teatre și un music-hall din Londra joacă neîncetat și în acelaș timp, câte-o piesă de ale sale.

Cronică externă

Războiul turco-italian. Cu toate zvonurile întetite de pace, războiul tripolitan se continuă cu mici întreruperi. — In ultimul timp Italianii au încercat să întindă teatrul războiului și asupra Arabiei, unde de abia s'a stins revoluția împotriva Califilor. In repetite rânduri vapoarele de război italiene au bombardat cuiburi sărăcăcioase de pe țărmul arab, din care cauză au și ajuns odată în conflict cu Francezii, deoarece întâmplător au fost luate la țintă și barăile inginerilor francezi ocupați cu lucrări în părțile acelea. Blocada țărmului arab a avut de urmare, confiscarea mai multor corăbii de război turcești. Acțiunea aceasta a Italianilor nu a prea fost băgată în seamă de Turci. Acum însă chestia începe a deveni serioasă prin faptul că Italianii voiesc să aște din nou focul răcoalei Arabilor împotriva califilor turci.

Italianii au intrat în înțelegere cu Said Foris, șeful revoluției arabe, căruia i-au dat arme și munițiuni.

O nouă răscoală a Arabilor ar fi foarte binevenită pentru Italiani, cari au și debarcat într'o parte a Arabiei 500 de soldați. Nu se poate ști însă dacă Arabii, cari sunt neam de sânge cu Turcii, nu vor întrebunța armele date de Italiani tocmai împotriva acestor ghiauri atât de mult urgișiți de învățăturile profetului.

Din Turcia. Constantinopol, 19 Febr. Indată după anul nou turcesc (14 Martie) se încep alegerile pentru parlamentul otoman, — în care Macedoromânii au avut două mandate, unul de deputat și altul de senator, cari de sigur vor fi păstrate și pentru viitor.

De interes în mișcarea electorală proximă este tinuta Albanezilor, a căror revoluție abia stinsă, după cum se știe a fost înecată în sânge de guvernul turcesc.

Presa albaneză desfășoară o activitate febrilă, pentru realegera deputaților actuali, cari se bucură de o mare popularitate. In parlamentul viitor Albanezii nu se vor alipi nici unei grupări politice, ci vor forma o grupare a parte.

Actualmente în Albania domnește încă de pe vremea răscoalei starea de asedin. Școlile toate sunt închise.

Populația întreagă agită pentru redeschiderea tuturor școlărilor, făcându-se chiar intervenții directe la guvern în această chestiune.

De altcun chiar și cei mai fanatici mohamedani arată o simpatie deosebită față de alfabetul latin. — Atâta numai că instrucția deocamdată ar fi foarte dificilă, lipsind cărțile necesare.

Scutari, 19 Februarie. Arhiepiscopul catolic din Skutari Monseniorul Giacomo Sereggi a înnapoiat sultanului decorația ce i-o acordase acesta, anume ordinul Medjidia cl. III cu observația, că

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chemică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimito francat.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

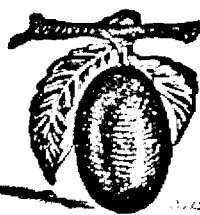
in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«).

Tipografia Jer. Preda,
Fogaras

primește un bilet cu 1—2 cl. medii ca
invățacel. Condiții favorabile. Prefe-
riți vor fi cei cari știu ungurește eventual
și nemțește.

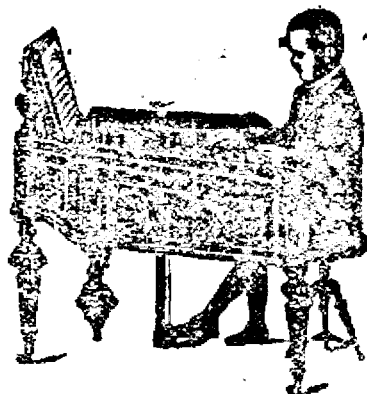

In atenția pomicultorilor!

Ofer altol de pruni bosniaci ca
»Balkanska Carica« (Regina bal-
canului) și »Kraljica Bosne« (Re-
gina Bosniei). — Altoiul de 2—3
ani cu coroană admirabilă e cel
mai bun din diferitele soiuri de
pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și
foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August,
când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fa-
bricarea țuiceii și a sligovițului. — Prunii mei nu
sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca
de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade
frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost
premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din par-
tea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din
Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu me-
dalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900
cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară
din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu
medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdic,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

TIMBALE!

Timbalele inventate de mine, cele mai
moderne, cu organism dublu de oțel, foarte
trainice și de o rezonanță deosebită se pot
comanda numai dela mine, cu prețurile
cele mai moderate, pe lângă ga-
ranție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de cimbalu.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Pretcuranturi, la cerere, se trimit gratis. Corres-
pondența intrucât se poate să se facă în limba
ungurească, germană sau sârbească.

„CETATEA” bancă economică-comercială ca îns., Cohalm*.

CONVOCARE.

Membrii băncii economice-comerciale ca însoțire »CETATEA« din Cohalm, prin
aceasta se convoacă în sensul § lui 9 din statute la a

II-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Cohalm, Duminecă în 3 Martie st. n. 1912, la orele 1 p. m. în
localul însoțirii cu următorul.

PROGRAM:

1. Deschiderea-adunării și constituirea biroului.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghere despre anul de gestiune
1911 și pe baza acestora absolvirea acestor organe.
3. Impărțirea profitului curat.
4. Statorirea marcelor de prezență a membrilor din direcțiune și comitetul de
supraveghere.

5. Alegerea comitetului de supraveghere pe 3 ani.

6. Alegerea unui membru în direcțiune.

7. Eventuale propuneri.

Cohalm, 21 Februarie st. n. 1912

DIRECȚIUNEA.

* Însoțirea și-a început activitatea în 1 Novembrie 1910, deci acesta este primul bilanț pe un an
complet. La început capitalul social a fost K 3200— la 1 Ianuarie 1911, K 10100— la 1 Iulie K 14000.—,
la 1 Octombrie K 40000—, iar la 31 Decembrie 1911 a fost capitalul societar K 61850—.

Bilanț cu 31 Decembrie 1911.

ACTIVE		PASIVE	
Cassa	771 23	Capital societar	61850 —
Cambii	64538 —	Fondul de rezervă	388 —
Cambii cu acop. hip.	11438 —	Fondul cultural	8 30
Imprumuturi hipotecare	17495 —	Depuneri spre fructificare	30446 45
Imprumuturi pe obligațiuni	41375 —	Reescont	57222 —
Cont-curent	8295 —	Dividendă neridicată	9 88
Efecte	100 —	Interese tranzitoare anticipate	1528 20
Afaceri de magazin	244 34	Profit curat	976 27
Mobilier	512 42		
Recvizite de magazin	175 14		
Deb tori:			
a) Capital social restant	4457 —		
b) Diverse conturi debit.	837 79		
Spese de fondare	419 60		
Interese de reescont tranzit.	818 48		
Interese tranzitoare restante	952 10		
	152429 10		152429 10

DEBIT

Contul Perdere și Profit.

CREDIT

Interese de depuneri	845 49	Interese după imprumuturi	4853 95
Interese de reescont	1756 77	Interese de cont-curent	145 —
Spese:		Interese de întârziere	4 88
Afaceri de magazin spese	66 69	Venite dela afaceri de comis.	300 —
Spese div. de cancelarie	335 98	Competințe de scris	206 05
Salare	1000 —		
Chirie	104 92		
Marce de prezență	52 —		
Contribuțiune:			
dare directă, aruncuri, dare după interesale de depuneri	323 46		
Porto	48 30		
Profit curat	976 27		
	5509 88		5509 88

Cohalm, 31 Decembrie 1911.

Emil T. Gheaja m. p.
președinte

Pentru contabilitate
Ioan Iosif m. p.
director executiv

DIRECȚIUNEA:

Emanoil Bobancu m. p. **Ioan Magdun m. p.** **Ilie Mașteiu m. p.** **Ioan Bănuțiu m. p.**
vice-președinte

Conturile prezente le-am revidat și le-am aflat în deplină ordine. — Cohalm, 12 Feb. 1912.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

George Spornic m. p. **Ioan Borcoman m. p.** **Ioan Boranciu m. p.**
vice-președinte **Moise Ciocanea m. p.** **Eroșteiu Bârsan m. p.**

Pește sărat

Taranka, alb 100 klgr.	70—	Cor.
Deverika, mare	90—	
Deverika, mai mare	100—	
Șalău 100	90—	
Știucă	88—	
Crap, mare	110—	
Somn, de mijloc per klgr.	1-20	
Somn, mare	1-40	
Somn Pana, în fălii	1-80	
Ceapă 100 klgr.	16—	

Liferează cu rambursă

PETROVITS és PANTITS
VERSECZ.

Fischer Testvérek

fabrică de rolete, îngrădituri, site, rolete
de oțel și matrațe.

Arad, József főherceg-ut Nrul 18.

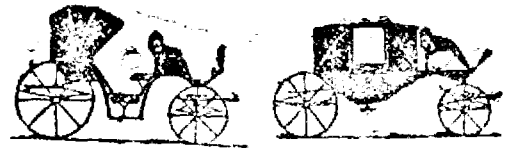
Fabrica: Kossuth-síca 45.

Recomandă în atenția on. public tot-
felul de lucruri de brânse, cari se află
în magazinul firmei, cu *prețuri ieftine*.

Ingrădituri dela 30 fil. în sus metru

Catalog la dorință gratuit.

Telefon 557.

KIRÁLY LAJOS

ferar, dogar, șelar și lustruitor.

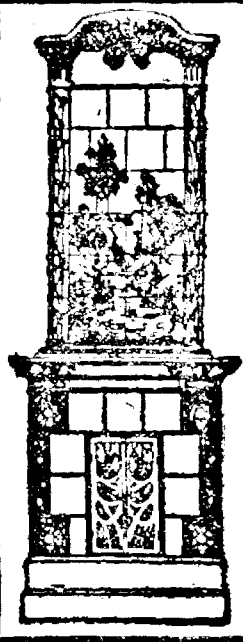
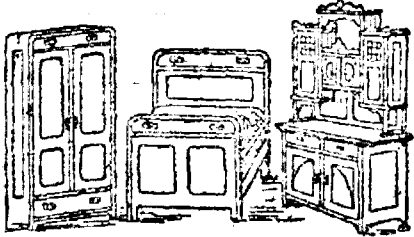
Aiud—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu pu-
teri motorice și lucrative bune, pentru
prepararea articolelor de *ferărie, șelarie*
și *lustruire* cu prețuri ieftine, dispunând
de un serviciu prompt, execuție modernă.

BAUMANN ARNOLD succesorul LÁHNI KÁROLY,

fabricant de mobile.
Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul
său din cel mai bun material, pentru
dormitoare, sufragerii, locuințe garson și
— birouri pe lângă prețuri ieftine. —

Mare depozit de cuptoare.

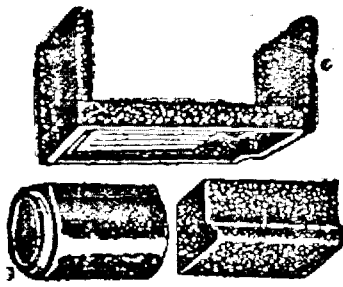
Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în
(Cluj) Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un
mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din*
țară și străinătate, unde se află în depozit permanent
cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de
olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asig-
urând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile
cele mai solide.

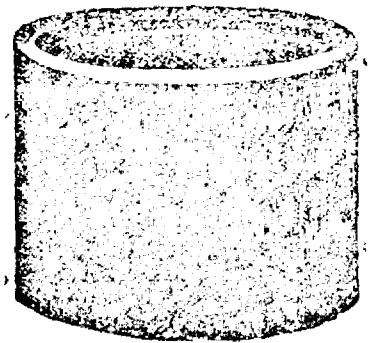
Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Edificare ieftină!

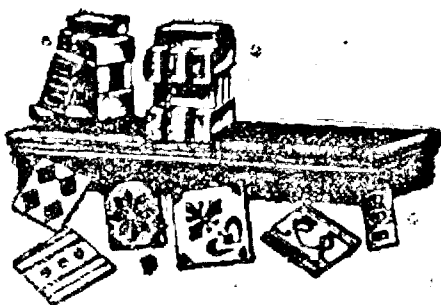

Intrece ori-care edificare din alt material.
Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face
prin prepararea în mod propriu al betonului
ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice
și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de
terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu,
țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips,
var stins ș. a. — Prețuri curent trimis gratuit.

IOSIF SIMIGS,

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de
obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. **LUGOȘ,** Strada Buziaș 37.

La NAGYENYED
Com. Alsófehér

să se adreseze,

cine dorește a-și procura varietăți autentice de

POMI RODITORI

arbori pentru alee, plante de ornament conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, puiți, etc.

VIȚE ALTOITE

(calitate superioară)

viță europeană și americană cu și fără rădăcini
(Catalog instructiv la cerere grațiu).

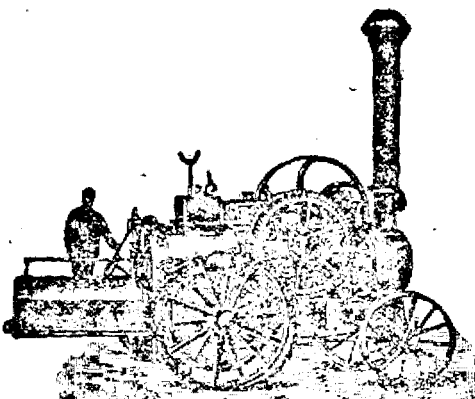
Vitorul e al mașinilor de treierat de sine umblătoare!

Dacă locomobilul d-voastră nu este provăzut cu automat de sine umblător, adresați-vă la fabrica

Friedrich Testvérek

Tmeesvár-Józsefváros,

unde căpătați ori-ce informații de lipsă. În atelierele acestei fabrici să transformă la an peste 100 locomobile în automobile după cel mai nou sistem și cu piese noi brevetate. — Mare cruțare de timp și de bani se poate ajunge cu mașinile aceste automobile. Mare depozit în locomobile cu aburi. Prețuri ieftine! Condiții favorabile!

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

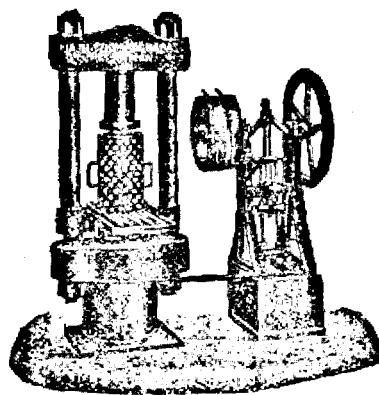
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mănate cu apă.

Piue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melițat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Lampe pentru mine

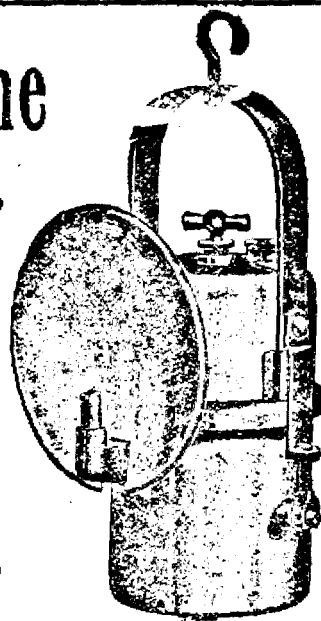
și tot felul de lampe cu acetylen,

fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

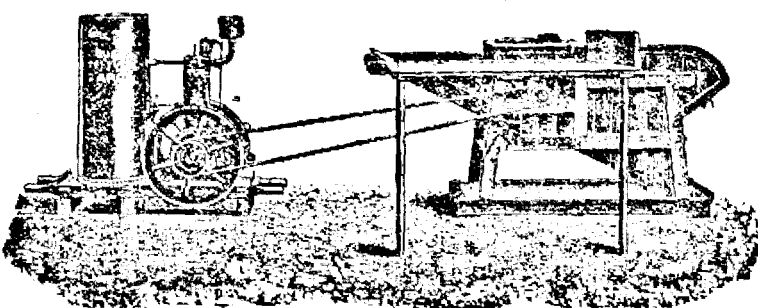
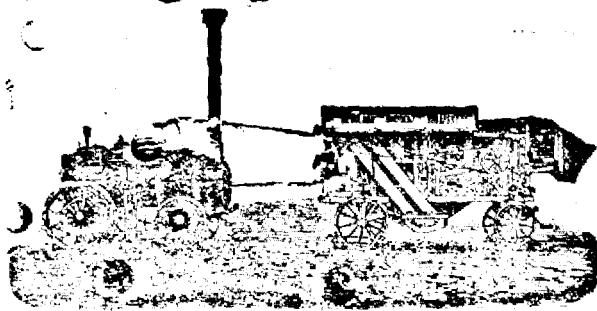
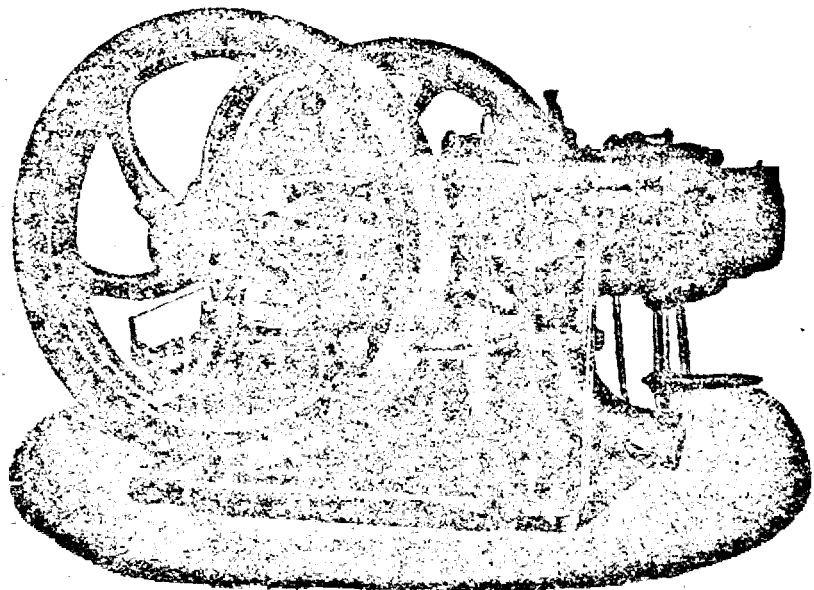
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agricole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzin, cu oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangemători cu motoare cu prețurile cele mai moderate și cu plățire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

Schwalb Adolf fia Vilmos

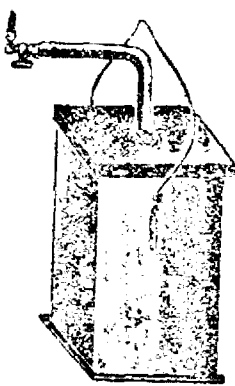
tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cane pentru olei, lack ori petroleu, faclă, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Hans Fabrițius

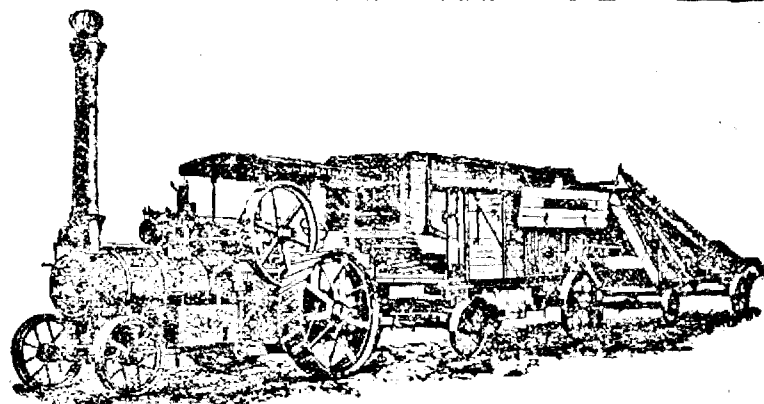
inginer

SIBIU, Reissenfelsgasse 11

primește executarea ori-cărui

conduct electric

pentru diverse scopuri.

Umrath & Comp.

Budapest, V., Váci-körút 60.

Își recomandă fabricațiile sale și anume:

Locomotive de drum de sine ablatoare de 6, 8 și 10 HP.

Locomobile de 3—200 HP pentru scopuri economice și industriale.

Mașine de frezat (îmblătite) cu putere de vapor, motorică, mână și cu mână; mai departe: pluguri, grape, tăvăluguri, triore.

Mașine de sămănat.

Vânturători.

Batoze de curățit porumb.

Tocători de paie și nutreț.

Mașine de tăiat stele.

Tambe de stropit cu suc de gumol în executarea cea mai bună.

cu prețuri moderate și condițiuni favorabile de solvire.

Catalog de prețuri românesc trimitem gratis și franco.
Corespondență română.

Mașine de cozit și secerat.

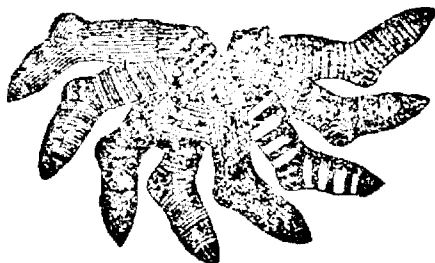
Zdrobitori de struguri.

Presse de struguri.

Morșche de arnit.

Pompe de mătâni și

Cumpărați fabricație indigenă!

CARL HEMPER

și fiul,

prăvălie de tricouri și împletituri,

SIBIU, strada Kempel 9.

Recomandă fabricațiile sale pentru cari garantează anume: ciorapi, călțuni, mănuși, jachete pentru dame și copii, ciorapi pentru turiști din păr de capră, haine de copii și alte multe lucruri:

Ciorapi se pregătesc ieftin și bine.

En gros.

En detail.

Firmă Românească!!

Recomandăm on. public românesc

Salonul nostru de croitorie,

bogat aranjat cu totfelul de ștofe din patrie și străinătate, precum engleze, franceze, scoțiene etc.

Lucru solid, punctuos și pe lângă prețuri moderate.

La dorință călătorim pe spesele noastre și în provincie la on. nostrii mușterii.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public românesc, suntem cu toată stima:

Petricaș și Anca,

croitor,

(Cluj) Kolozsvár, str. Kossuth L. Nr. 24. et. I.

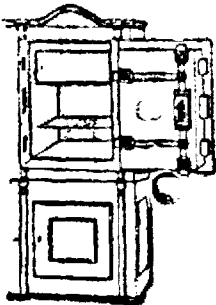
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

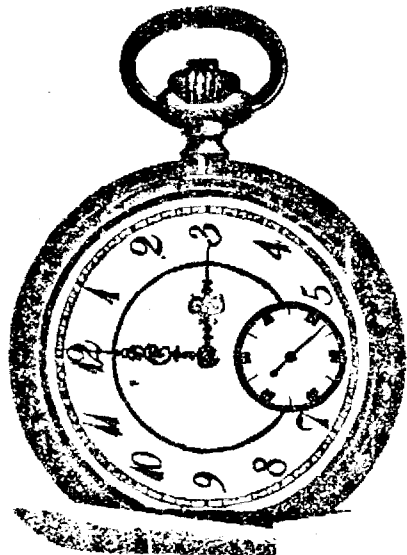
Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanți ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

Cele mai bune

— **orologe** —

— cele mai solide și cele mai după modă —

— **juvenciale** —

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheagă de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.) Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.